

Sygn. akt III KRS 70/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dawid Miąsik

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie z odwołania K. K.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr [...] z dnia 5 maja 2015 r. w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, obwieszczonym w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 1125,

z udziałem A. M. i M. S.

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 27 października 2015 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

Krajowa Rada Sądownictwa uchwałą nr [...] z dnia 5 maja 2015 r., podjętą w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, obwieszczonym w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 1125, na podstawie art. 3 ust. 1 pkt 2 i art. 37 ust.

1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm.), postanowiła przedstawić Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej kandydatury: A.M. i M.S. (p. 1) oraz nie przedstawiać Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej pozostałych 11 kandydatur, w tym kandydatury K. K..

W uzasadnieniu uchwały Krajowa Rada Sądownictwa wyjaśniła, że na dwa wolne stanowiska sędziowskie w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej, obwieszczone w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 1125, zgłosiło się trzynastu kandydatów.

Zespół członków Krajowej Rady Sądownictwa bezwzględną większością głosów przyjął w dniu 4 maja 2015 r. stanowisko w przedmiocie zarekomendowania Krajowej Radzie Sądownictwa kandydatur A. M. oraz M. S.

Krajowa Rada Sądownictwa podjęła z kolei uchwałę o przedstawieniu Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej kandydatur A. M. oraz M. S., aprobując rekomendację zespołu oraz uznając, że te kandydatury są najbardziej odpowiednie do objęcia wolnych stanowisk sędziowskich.

Rada ustaliła, że A. M. ukończyła studia prawnicze z wynikiem ogólnym dobrym. Po odbyciu aplikacji sądowej złożyła, we wrześniu 2007 r., egzamin sędziowski również z wynikiem ogólnym dobrym. W okresie od dnia 15 marca 2005 r. do dnia 15 maja 2005 r. opiniowana była zatrudniona w Sądzie Rejonowym w C. na stanowisku asystenta sędziego. W okresie od dnia 23 maja 2005 r. i do dnia 16 listopada 2005 r. była natomiast zatrudniona w Sądzie Rejonowym w Ż. na stanowisku referenta stażysty, pełniącego obowiązki asystenta sędziego. W okresie od 5 czerwca 2006 r. do 5 marca 2008 r. była z kolei zatrudniona w Sądzie Rejonowym w C. na stanowisku asystenta sędziego (do dnia 31 maja 2007 r. w Wydziale Grodzkim, a od dnia 1 czerwca 2007 r. w Wydziale Karnym), a w okresie od dnia 10 marca 2008 r. w Sądzie Rejonowym w B., także na stanowisku asystenta sędziego, w I Wydziale Cywilnym. Decyzją Ministra Sprawiedliwości z dnia 1 września 2010 r. została mianowana na stanowisko referendarza sądowego

w Sądzie Rejonowym w B.. W 2012 r. ukończyła studia podyplomowe na Uniwersytecie J. w zakresie prawa dowodowego.

Z treści sporządzonej w sprawie oceny kwalifikacyjnej wynika, że przedstawione dane i oceny dotyczące pracy A. M. na stanowisku referendarza sądowego w Sądzie Rejonowym w B. wskazują na jej dużą pracowitość, wydajność, bardzo dobrą sprawność w podejmowaniu kolejnych czynności w sprawach powierzonych jej do załatwienia. Wydane przez nią postanowienia, nakazy zapłaty i zarządzenia zasługują na wysoką ocenę tak pod względem merytorycznym jak i formy. Te wyniki opiniowana osiągnęła dzięki dużej wiedzy z zakresu prawa cywilnego materialnego i procesowego, umiejętności wykorzystywania tej wiedzy w praktyce, a także dzięki zdobytemu doświadczeniu i to nie tylko w czasie pracy na stanowisku referendarza sądowego, ale też w czasie ponad pięcioletniego okresu pracy w charakterze asystenta sędziego.

Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej w dniu 18 marca 2015 r. na kandydaturę Pani A. M. oddało głosów: 7 „za”, i 2 „wstrzymujące się”.

Na posiedzeniu Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Gliwickiego Okręgu Sądowego w dniu 20 marca 2015 r. kandydatka uzyskała 37 głosów „za”, 3 „przeciw”, 25 „wstrzymujących się”.

Odnosnie do kandydatury M. S. Rada ustaliła zaś, że ukończył on studia prawnicze z wynikiem ogólnym bardzo dobrym, a po odbyciu aplikacji sądowej złożył we wrześniu 2004 r. egzamin sędziowski z łączną oceną dobrą. Z dniem 22 maja 2006 r. został nominowany referendarzem sądowym w Sądzie Rejonowym w B.. Ponadto od dnia 1 lutego 2002 r. do dnia 31 października 2002 r. zajmował stanowisko asystenta w Kancelarii Radcy Prawnego „U.” w B., a od dnia 1 maja 2005 r. do dnia 21 maja 2006 r. stanowisko asystenta sędziego w Sądzie Rejonowym w B.

Z treści sporządzonej w sprawie oceny kwalifikacyjnej wynika, że przeprowadzona ocena pracy orzeczniczej referendarza M. S. w Wydziale Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w B. pozwala na stwierdzenie, iż z uwagi na posiadaną wiedzę i umiejętność wykorzystania jej w praktyce, a także zaangażowanie w pracę zawodową i osiągnięte wyniki jakościowe, jest osobą spełniającą wymagania niezbędne do wykonywania pracy na stanowisku sędziego

sądu rejonowego. Podkreślono, że zaskarżalność orzeczeń referendarza pozostawała na bardzo niskim pułapie, a przedstawione dane wskazują na dobrą efektywność pracy kandydata.

Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej w dniu 18 marca 2015 r. na kandydaturę M.S. oddało głosów: 6 „za”, i 3 „wstrzymujące się”. Na posiedzeniu Zgromadzenia Przedstawicieli Sędziów Gliwickiego Okręgu Sądowego w dniu 20 marca 2015 r. kandydat uzyskał z kolei 25 głosów „za”, 5 „przeciw”, 30 „wstrzymujących się”.

Po zapoznaniu się z argumentacją zespołu członków Krajowej Rady Sądownictwa, przeprowadzonej analizie akt postępowania i uwzględnieniu całości dokumentacji zawartej w aktach osobowych zgłoszonych na wolne stanowisko sędziowskie kandydatów, Rada uznała kandydatury A. M. oraz M. S. za najbardziej odpowiednie do przedstawienia z wnioskiem o powołanie na wolne stanowiska sędziowskie w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej.

Krajowa Rada Sądownictwa w pełni podzieliła stanowisko zespołu członków Rady w przedmiotowej sprawie.

A. M. uzyskała bardzo dobrą ocenę kwalifikacyjną pracy na stanowisku asystenta sędziego i referendarza sądowego. Podkreślono jej dużą pracowitość, wydajność, bardzo dobrą sprawność w podejmowaniu kolejnych czynności w sprawach powierzonych jej do załatwienia. Zdobyła doświadczenie nie tylko w czasie pracy na stanowisku referendarza sądowego, ale też w ponad pięcioletnim okresie pracy w charakterze asystenta sędziego. Uzyskała trzecie w kolejności i wysokie poparcie Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej oraz najwyższe poparcie środowiska sędziowskiego na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Sędziów okręgu Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej spośród wszystkich kandydatów zgłoszonych na wolne stanowiska sędziowskie.

M. S. posiada natomiast wieloletnie doświadczenie zawodowe w pracy na samodzielnym stanowisku orzeczniczym - referendarza sądowego. Jego wysokie kwalifikacje zawodowe zostały potwierdzone w sporządzonej w sprawie bardzo dobrej ocenie kwalifikacyjnej. Kandydat uzyskał ponadto wysokie poparcie

Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej oraz Zgromadzenia Ogólnego Sędziów okręgu Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej.

Zdaniem Rady, brane pod uwagę łącznie ustawowe kryteria zawarte w art. 35 ust. 2 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa przemawiały więc za uznaniem kandydatur A. M. oraz M. S. za najlepsze spośród wszystkich zgłoszonych na wolne stanowiska sędziowskie. Oboje kandydaci uzyskali bardzo dobre oceny kwalifikacyjne pracy, posiadają odpowiednie i wieloletnie doświadczenie zawodowe oraz uzyskali wysokie poparcie środowiska sędziowskiego.

Wyżej wskazane okoliczności spowodowały, że w trakcie posiedzenia Krajowej Rady Sądownictwa w dniu 5 maja 2015 r. na kandydaturę A. M. oddano: 14 głosów „za”, 0 „przeciw”, 0 „wstrzymujących się”, na kandydaturę M. S. oddano: 14 głosów „za”, 0 „przeciw”, 0 „wstrzymujących się”, natomiast na kandydaturę odwołującą się K. K. oddano: 0 głosów „za”, 0 „przeciw”, 14 „wstrzymujących się”.

Uczestniczka postępowania K. K. wniosła do Sądu Najwyższego odwołanie od opisaney uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 5 maja 2015 r. nr [...], zaskarżając tę uchwałę w części, tj. co do:

- punktu 1, na mocy którego przedstawiono Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej kandydatury A. M. i M. S. - w całości,
- punktu 2, w zakresie, w jakim nie przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej kandydatury K. K.;

Odwołanie zostało oparte na podstawach naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj.:

1. art. 42 ust. 1 ustawy o KRS - przez niedostateczne wyjaśnienie motywów, jakie legły u podstaw podjętej uchwały, w szczególności przez:

- a) zupełne zaniechanie odniesienia się do kandydatury odwołującej się, chociaż jej kandydatura spełniała przyjęte przez Radę kryteria zawarte w art. 35 ust 2 ustawy o KRS, w tym zwłaszcza zasadnicze kryterium oceny kwalifikacji, w wyższym stopniu, aniżeli kandydatury A. M. i M. S.,

b) niewskazanie przyczyn, dla których - w świetle art. 35 ust. 2 ustawy o KRS - kandydatury rekomendowanych kandydatów uznano za najlepsze spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów, lecz jedynie poprzestanie na stwierdzeniu, że „Oboje kandydaci uzyskali bardzo dobre oceny kwalifikacyjne pracy, posiadają odpowiednie i wieloletnie doświadczenie zawodowe oraz uzyskali wysokie poparcie środowiska sędziowskiego.”.

Zdaniem odwołującej się, powyższe uchybienia niewątpliwie mają istotny wpływ na wynik sprawy, albowiem sfera motywacyjna uchwały w zakresie, w jakim odnosi się do odwołującej w ogóle nie została ujawniona, nie wyjaśnia przy tym przyczyn, dla których kandydatury A. M. i M. S. zostały wybrane i były lepsze od kandydatury odwołującej lub innych kandydatów, a zatem uniemożliwiają jej weryfikację pod względem zgodności z prawem, w konsekwencji i kontrolę sądową;

2. art. 33 ust. 1 ustawy o KRS - przez nierozważenie sprawy w sposób wszechstronny, w szczególności na skutek:

a) nieuwzględnienia, że z udostępnionej dokumentacji wynika, iż odwołująca się zasługuje na wyższą niż rekomendowani kandydaci ocenę całościową, wynikającą z łącznego zastosowania kryteriów, określonych w art. 35 ust 2 ustawy o KRS, gdyż: spełnia zasadnicze kryterium oceny kwalifikacji w wyższym stopniu aniżeli kandydatury A. M. i M. S., albowiem posiada:

- wyższą ocenę z egzaminu sędziowskiego (dobry plus ze średnią 4,38 przy ocenie dobrej A. M. ze średnią 3,77 i ocenie dobrej M. S.),

- ukończoną aplikację sądową etatową w latach 2006-2009 (kiedy to na aplikację sądową - w skali kraju - przyjęto zaledwie 269 osób, w tym 183 na aplikację etatową), podczas gdy wybrani kandydaci ukończyli aplikację pozaetatową w latach wcześniejszych, a zatem w okresie, gdy nabór na aplikację sądową był wielokrotnie wyższy (przykładowo w roku 2004 r. przyjęto na aplikację sądową - w skali kraju – 1.638 osób, zaś w 2005 r. – 1.115),

- ukończone studia podyplomowe (w 2012 r. ukończyła studia podyplomowe z zakresu prawa własności intelektualnej na Uniwersytecie J.) oraz liczne szkolenia i kursy (w latach 2010 i 2011 szkolenia z zakresu postępowania wieczystoksięgowego, w roku 2014 szkolenie z zakresu prawa gospodarczego, szkolenia e-learningowe na platformie szkoleniowej KSSiP: Przestępstwa

komputerowe - metodyka prowadzenia postępowań, Sztuka autoprezentacji, Rachunkowość w prawie gospodarczym, Komunikacja interpersonalna), a obecnie jest w trakcie studiów podyplomowych z zakresu ekonomii i finansów dla sędziów na Uniwersytecie Ł., których datę zakończenia przewidziano na październik 2015 r.), podczas gdy z uzasadnienia uchwały wynika, że spośród wybranych kandydatów tylko A. M. ukończyła jedynie studia podyplomowe z zakresu prawa dowodowego,

- wyższą od A. M. ocenę ze studiów (dobrą plus przy ocenie dobrej kontrkandydatki) na renomowanym kierunku prawa prestiżowej uczelni, tj. Uniwersytecie J.,

- porównywalną do wybranych kandydatów ocenę kwalifikacji sporządzoną przez dwóch sędziów wizytatorów; przy zaledwie o nieco ponad rok krótszym stażu pracy w wymiarze sprawiedliwości niż wybrani kandydaci (wynikającym z jej znacznie młodszego wieku), podczas jej wykonywania przez 9 lat zdobyła większe doświadczenie zawodowe, a to przede wszystkim w wyniku odbywania trzyletniej aplikacji etatowej, kiedy to zapoznała się z charakterem i specyfiką pracy we wszystkich wydziałach sądu rejonowego i sądu okręgowego oraz prokuratury, a nadto - po ukończeniu aplikacji - zajmowała stanowiska asystenta sędziego w Wydziale Karnym Odwoławczym Sądu Okręgowego w B., a następnie referendarza sądowego w Wydziale Ksiąg Wieczystych oraz Wydziale Gospodarczym, a zatem również - przyjęte przez Radę kryterium doświadczenia zawodowego - spełnia lepiej niż wybrani kandydaci,

- wysokie poparcie środowiska sędziowskiego niemal identyczne, jak kandydatura M. S. (który wprawdzie otrzymał jeden głos więcej „za” na posiedzeniu Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku- Białej, niemniej jednak na Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów okręgu Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej otrzymał jeden głos więcej „przeciw”);

b) oparcie wyboru rekomendowanych kandydatów na stanowisku zespołu członków Rady, choć ten opracował listę rekomendowanych kandydatów podczas posiedzenia w dniu 4 maja 2015 r. trwającego od godziny 12:02 do godziny 12:15, w którym to czasie zreferowano wszystkie trzynaście kandydatur, przeprowadzono naradę, głosowanie oraz sporządzono protokół, co w pełni uzasadnia

przypuszczenie, że zespół rozpoznał sprawę powierzchownie i nie poddał on wszystkich kandydatur wnikliwej analizie,

Odwołująca się zarzuciła również naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

1. art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji RP - przez niewłaściwe zastosowanie, na skutek nieprzyjęcia przejrzystych kryteriów wyboru kandydatów do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, które odpowiadałyby zasadom równego dostępu do służby publicznej, zasadom równego traktowania oraz zasadom demokratycznego państwa prawa, urzeczywistniającego zasady sprawiedliwości społecznej,

2. art. 35 ust. 2 ustawy o KRS - przez jego błędną wykładnię, na skutek przyjęcia, iż:

a) w zakres wskazanego w ust. 2 zdanie pierwsze tego przepisu kryterium „oceny kwalifikacji kandydata” wchodzi jedynie ocena sporządzona przez sędziego wizytatora, podczas gdy w jego ramach winnym być uwzględnione dodatkowe elementy składające się na teoretyczne i praktyczne umiejętności potrzebne do wykonywania zawodu sędziego takie jak: wyniki ukończenia studiów, charakter odbywanej aplikacji, ocena z egzaminu sędziowskiego, ukończone studia podyplomowe i szkolenia,

b) wskazane w ust. 2 pkt 1 tego przepisu kryterium „doświadczenia zawodowego” obejmuje jedynie wieloletni staż pracy w wymiarze sprawiedliwości, podczas gdy pod uwagę należy wziąć tutaj również różnorodność wykonywanych czynności i zajmowanych stanowisk,

3. art. 35 ust. 2 ustawy o KRS - przez jego niewłaściwe zastosowanie i przyjęcie, iż rekomendowane kandydatury są lepsze niż kandydatura odwołującej, chociaż odwołująca się:

- spełnia zasadnicze kryterium oceny kwalifikacji w wyższym stopniu, aniżeli kandydatury A. M. i M. S., albowiem posiada:

- wyższą ocenę z egzaminu sędziowskiego,
- ukończoną aplikację sądową etatową w latach 2006-2009, podczas gdy wybrani kandydaci ukończyli aplikację pozaetatową w latach wcześniejszych, a zatem w okresie, gdy nabór na aplikację sądową był wielokrotnie wyższy,

- ukończone studia podyplomowe oraz liczne szkolenia i kursy, a obecnie jest w trakcie studiów podyplomowych z zakresu ekonomii i finansów, podczas gdy z uzasadnienia uchwały wynika, że spośród wybranych kandydatów tylko A. M. ukończyła jedynie studia podyplomowe z zakresu prawa dowodowego,

- wyższą od A. M. ocenę ze studiów na renomowanym kierunku prawa prestiżowej uczelni, tj. Uniwersytecie J.,

- porównywalną do wybranych kandydatów ocenę kwalifikacji sporządzoną przez dwóch sędziów wizytatorów;

- zdobyła większe doświadczenie zawodowe, a to przede wszystkim w wyniku odbywania trzyletniej aplikacji etatowej, kiedy to zapoznała się z charakterem i specyfiką pracy we wszystkich wydziałach sądu rejonowego i sądu okręgowego oraz prokuratury, a nadto - po ukończeniu aplikacji - zajmowała stanowiska asystenta sędziego w Wydziale Karnym Odwoławczym Sądu Okręgowego w B., a następnie referendarza sądowego w Wydziale Ksiąg Wieczystych oraz Wydziale Gospodarczym,

- uzyskała wysokie poparcie środowiska sędziowskiego

W związku z przedstawionymi wyżej podstawami odwołania, K. K. wniosła o uchylenie uchwały Krajowej Rady Sądownictwa z dnia 5 maja 2015 r. nr [...] w przedmiocie przedstawienia wniosku o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, obwieszczonym w Monitorze Polskim z 2014 r., poz. 1125, w zaskarżonej części, tj. w zakresie punktu 1 - w całości oraz w zakresie punktu 2 - w części odnoszącej się do odwołującej się i przekazanie sprawy w tym zakresie Krajowej Radzie Sądownictwa do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wstępnie Sąd Najwyższy uważa za stosowne przypomnieć, że zgodnie z art. 44 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz.U. Nr 126, poz. 714 ze zm., dalej ustawa o KRS), uczestnik postępowania może odwołać się do Sądu Najwyższego z powodu sprzeczności uchwały Rady z prawem, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Wynikające z

tego przepisu prawo zaskarżenia uchwał Rady dotyczy zatem uchwał podejmowanych w sprawach należących do jej kompetencji, w tym w wymienionych w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o KRS sprawach o rozpatrzenie i ocenę kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziów Sądu Najwyższego oraz stanowiskach sędziowskich w sądach powszechnych, sądach administracyjnych i sądach wojskowych i sprawach o przedstawienie Prezydentowi RP wniosków o powołanie sędziów w tych sądach. Stosownie do art. 44 ust. 3 ustawy o KRS do postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawach z odwołań od uchwał Rady stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej (poza art. 87¹ k.p.c. ustanawiającym przymus adwokacko – radcowski w występowaniu przed tymże Sądem). Odesłanie do przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej determinuje więc sposób wyznaczenia granic rozpoznania przez Sąd Najwyższy sprawy zainicjowanej odwołaniem uczestnika postępowania. Zgodnie z art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje bowiem skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw, a z urzędu bierze pod rozważę tylko nieważność postępowania.

Sąd Najwyższy w obecnym składzie za nadal aktualny uznaje równocześnie pogląd judykatury wyrażany na gruncie art. 13 ust. 2 dawnej ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (jednolity tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 11, poz. 67 ze zm.), będącego odpowiednikiem art. 44 ust. 1 obecnej ustawy o KRS, zgodnie z którym zakres kognicji Sądu Najwyższego w ramach oceny uchwał Krajowej Rady Sądownictwa obejmuje wyłącznie badanie, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem. Oznacza to przede wszystkim, że Sąd Najwyższy nie ma kompetencji do merytorycznego rozpatrywania kwalifikacji kandydata na sędziego (a tym bardziej jego kontrkandydatów). Przedmiotem badania ze strony Sądu Najwyższego pozostaje zatem procedura podejmowania uchwały przez Krajową Radę Sądownictwa, a nie przesłanki, które zadecydowały o jej treści (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 15 lipca 2009 r., III KRS 7/09 i III KRS 11/09, niepublikowane, oraz z dnia 20 października 2009 r., III KRS 13/09, ZNSA 2011 nr 11, poz. 93).

W konsekwencji takiego ukształtowania kognicji Sądu Najwyższego w zakresie kontroli nad postępowaniem dotyczącym przedstawienia Prezydentowi

Rzeczypospolitej Polskiej wniosku o powołanie sędziego, kontrola sądowa obejmuje w szczególności badanie, czy Rada przestrzegała w danym postępowaniu jednolitych kryteriów oceny kandydata oraz procedur postępowania związanych z oceną kandydatury i przedstawiania wniosku Prezydentowi. Analiza tego, czy uchwała nie pozostaje w sprzeczności z prawem, obejmuje także kontrolę przestrzegania przez Radę innych wymagań prawnych, w tym np. ustawowych warunków powoływania na stanowisko sędziego, sprecyzowanych w ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz ogólnych reguł proceduralnych obowiązujących w postępowaniu przed tym organem, określonych w przepisach rozdziału 3 ustawy o KRS.

Przechodząc do oceny podstaw odwołania wniesionego w niniejszej sprawie od uchwały Rady z dnia 5 maja 2015 r., Sąd Najwyższy stwierdza, że jest ono oparte na zarzutach naruszenia przepisów art. 2, art. 32 ust. 1 i art. 60 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 33 ust. 1, art. 35 ust. 2, a także art. 42 ust. 1 ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa.

Sąd Najwyższy zauważa więc, że art. 2 Konstytucji RP statuujący zasadę, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, nakazuje dochowanie przez Krajową Radę Sądownictwa obowiązku wszechstronnego rozpatrzenia i oceny kandydatów do pełnienia urzędu na stanowiskach sędziowskich, w sposób respektujący standardy charakterystyczne dla organów demokratycznego państwa prawnego, w tym - między innymi - zasadę ochrony zaufania obywatela do państwa. Przepis art. 32 ust. 1 Konstytucji RP podkreśla natomiast zasadę równości wszystkich wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne. Z tego względu kontrola sądowa postępowania przed Radą w zakresie jego zgodności z tymi przepisami powinna sprowadzać się do ustalenia, czy wszyscy kandydaci uczestniczący w procedurze konkursowej zostali poddani wszechstronnej ocenie oraz czy byli traktowani jednakowo i czy żaden z nich nie był w jakikolwiek sposób dyskryminowany. Przedmiotem ochrony wynikającej z art. 60 Konstytucji RP jest z kolei przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też wiarygodności danej osoby z

punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania. Dlatego sądowa kontrola dokonywana przez pryzmat wymienionego przepisu nie stwarza podstaw do wkraczania w zakres kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa, ponieważ mogłoby to oznaczać naruszenie konstytucyjnych uprawnień i kompetencji Rady wynikających z art. 179 Konstytucji. Ochrona sądowa udzielana kandydatowi na określone stanowisko sędziowskie winna zatem obejmować kontrolę postępowania przed Radą pod względem jego zgodności z prawem, a więc musi być ograniczona do oceny zgodności z prawem zastosowanej *in casu* procedury oceny kandydatury bądź kandydatur i w efekcie przedstawienia Prezydentowi RP wniosku o powołanie lub odmowy objęcia danego kandydata takim wnioskiem. Poddanie kontroli sądowej wyników postępowania przed KRS w takiej indywidualnej sprawie nie może natomiast oznaczać, że sąd uczestniczyłby w decydowaniu o obsadzie określonego stanowiska sędziowskiego (por. uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 maja 2008 r., SK 57/06, OTK – A 2008 nr 4, poz. 63).

Powołany również w podstawach zaskarżenia art. 33 ust. 1 ustawy o KRS zobowiązuje Krajową Radę Sądownictwa, aby przed podjęciem uchwały w indywidualnych sprawach należących do jej kompetencji, wszechstronnie rozważyła sprawę, na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz wyjaśnień uczestników postępowania lub innych osób, jeśli zostały złożone. Regulacja zawarta w tym przepisie koresponduje więc obowiązkami Rady wynikającymi z art. 2 Konstytucji RP. Dlatego naruszenie tego przepisu (analogicznie jak art. 2 Konstytucji RP) może polegać na pominięciu istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności wynikających z owej dokumentacji lub wyjaśnień, albo dokonaniu ustaleń sprzecznych z tymże materiałem. Natomiast w myśl art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, przy ustalaniu kolejności kandydatów na liście zespół kieruje się przede wszystkim oceną kwalifikacji kandydatów, a ponadto uwzględnia: 1) doświadczenie zawodowe, opinie przełożonych, rekomendacje, publikacje i inne dokumenty dołączone do karty zgłoszenia; 2) opinie kolegium właściwego sądu oraz ocenę właściwego zgromadzenia ogólnego sędziów. Przepis ten jest wprawdzie adresowany wprost tylko do zespołu i nakazuje uwzględnienie wymienionych w nim kryteriów jedynie przy ustalaniu kolejności na liście kandydatów rekomendowanych

przez zespół do obsadzenia wolnych stanowisk sędziowskich, jednakże z reguły wykładni systemowej i funkcjonalnej wynika, zdaniem Sądu Najwyższego, że ma on szersze zastosowanie, zarówno w zakresie przedmiotowym, jak i podmiotowym. Przed ustaleniem kolejności rekomendowanych kandydatów zespół musi bowiem w pierwszym rzędzie wydzielić ich grupę spośród wszystkich, którzy zgłosili się do obsadzenia wakujących stanowisk sędziowskich, a trudno wyobrazić sobie, aby można w tym zakresie stosować inne kryteria, gdyż obie te czynności służą jednemu celowi – wyborowi najlepszych kandydatów na sędziów. Ten sam cel ma również następna faza postępowania, już przed Radą w pełnym składzie, co przemawia za stosowaniem także w tej fazie tych samych kryteriów oceny kandydatów. Wymaga przy tym podkreślenia, że określony w art. 35 ust. 2 katalog kryteriów nie ma wyczerpującego charakteru i – poza wyeksponowaniem, przez użycie sformułowania „przede wszystkim”, oceny kwalifikacji kandydatów – w żadnym razie nie hierarchizuje innych przymiotów (cech, właściwości), którymi powinna odznaczać się osoba ubiegająca się o to stanowisko. Co do samych kwalifikacji kandydatów należy z kolei zauważyć, że przepis nie precyzuje tego pojęcia. Z pewnością jednak nie można utożsamiać go tylko z wymaganiami stawianymi kandydatom w przepisach ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, gdyż te wyznaczają jedynie minimum standardów dla osoby ubiegającej się o stanowisko sędziego. Chodzi w nim więc, jak się zdaje, o uwzględnienie w ocenie kandydatów – poza owym ustawowym minimum – dodatkowych elementów składających się na teoretyczne i praktyczne umiejętności potrzebne do pełnienia urzędu sędziowskiego, jak np. wyniki ukończenia studiów i egzaminu kończącego właściwą aplikację, uzyskane stopnie i tytuły naukowe, ukończone studia podyplomowe i szkolenia, reprezentowana w toku wykonywania dotychczasowej pracy i analizowana przez sędziów wizytatorów oraz przełożonych wiedza prawnicza, sposób organizowania pracy i wywiązywania się z obowiązków, itp. Aktualny pozostaje zatem pogląd judykatury, ukształtowany na podstawie przepisów dawnej ustawy o KRS z dnia 27 lipca 2001 r., w myśl którego o wyborze kandydata decyduje ocena całościowa, wynikająca z łącznego zastosowania tych przesłanek (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2009 r., III KRS

13/09, ZNSA 2011 nr 1, poz. 93; z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271 i z dnia 17 sierpnia 2010 r., III KRS 10/10, LEX nr 678015).

Co do art. 42 ust. 1 ustawy o KRS należy z kolei zauważyć, że stanowi on, iż uchwały Rady w sprawach indywidualnych wymagają uzasadnienia. Przepis ten nie określa jednak wymaganej treści uzasadnienia. Dlatego też należy kierować się w tym zakresie zdrowym rozsądkiem, mając w szczególności na uwadze funkcje i cele przedmiotowe uzasadnienia. Oczywiste jest zaś to, że uzasadnienie uchwały Rady nie może być powtórzeniem treści całego zgromadzonego materiału sprawy. Z punktu widzenia prawnej ochrony interesów poszczególnych kandydatów trzeba przyjąć, że Rada nie ma obowiązku szczegółowego opisywania każdego z nich, wystarczające jest dokładne przedstawienie kandydata lub kandydatów wybranych przez Radę. Każdy z pozostałych kandydatów zna własną sytuację (oceny egzaminacyjne, wyniki głosowania w sądzie, opinie etc.), może zatem porównać ją z osiągnięciami kandydatów wybranych przez Radę. Może też samodzielnie ocenić, czy niewybranie go przez Radę było uzasadnione. Dla ochrony interesów tych kandydatów nie jest konieczne posiadanie szczegółowych informacji dotyczących kandydatów niewybranych przez Radę. Nadto, nie ma podstaw do uznania słuszności tezy, że skoro Rada nie zamieściła w uzasadnieniu szczegółowej charakterystyki takich kandydatów, to tym samym nie dokonała wnikliwej analizy ich kandydatur, biorąc przy tym pod uwagę także stanowisko zespołu. Nie przemawiają za tym bowiem ani reguły wnioskowania logicznego, ani żadne domniemanie faktyczne (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 czerwca 2012 r., III KRS 15/12, LEX nr 1274982, z dnia 4 lipca 2012 r., III KRS 16/12, OSNP 2013 nr 19-20, poz. 241 oraz z dnia 12 czerwca 2013 r., III KRS 201/13, LEX nr 1402636).

W ocenie Sądu Najwyższego, Rada podejmując zaskarżoną uchwałę, nie naruszyła żadnego z przepisów powołanych w podstawach ocenianego odwołania. Rozpatrując i oceniając kandydatury zgłoszone na wolne stanowiska sędziowskie w Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej, Rada dysponowała obszerną dokumentacją dotyczącą wszystkich osób biorących udział w konkursie oraz listą rekomendacyjną zespołu członków Rady, sporządzoną po zapoznaniu się z tą dokumentacją, która w pełni odpowiadała przesłankom określonym w art. 35 ust. 1 ustawy o KRS, gdyż zawierała nazwiska tych kandydatów, którzy, zdaniem zespołu, najlepiej spełniali

kryteria powołania na wakujące stanowiska sędziowskie (listą rekomendowanych kandydatów). Z uzasadnienia zaskarżonej uchwały jednoznacznie wynika z kolei, iż Rada, rozpatrując kandydatury na owe dwa wakujące stanowiska sędziowskie, wzięła pod uwagę wszystkie okoliczności dotyczące poszczególnych uczestników postępowania, rzutujące na ocenę ich predyspozycji do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego, zwłaszcza te, o których mowa art. 35 ust. 2 ustawy o KRS, a więc kwalifikacje i doświadczenie zawodowe kandydatów, opinie wizytatorów i przełożonych, rekomendacje oraz wyniki głosowań organów samorządu sędziowskiego, a także bardzo szczegółowo je opisała. Wbrew zarzutom odwołania, kryteria, którymi kierowała się Rada, podejmując decyzję o przedstawieniu Prezydentowi RP konkretnych osób z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej, zostały zaś wyraźnie określone w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały i wynikały ze szczegółowego umotywowania przyczyn dokonanego wyboru.

Rada podniosła bowiem, że za kryteria decydujące o wyborze kandydatów, co do których została podjęta uchwała o przedstawieniu z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego Bielsku-Białej, uznała przede wszystkim bardzo dobre oceny kwalifikacyjne dotyczące obu tych kandydatów, a nadto – w przypadku A. M. bogate doświadczenie i odpowiednio długi staż pracy, w tym w charakterze asystenta sędziego i referendarza sądowego, a także pracowitość, wydajność i bardzo dobrą sprawność w podejmowanych czynnościach. Z kolei w odniesieniu do M. S. Rada podkreśliła, że posiada wieloletnie doświadczenie zawodowe w pracy na samodzielnym stanowisku orzeczniczym referendarza sądowego.

Zdaniem Rady, istotnym, argumentem przemawiającym za wyborem obu wymienionych kandydatów było również udzielone im wysokie poparcie środowiska sędziowskiego, zarówno w głosowaniu w Kolegium Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej, jak i na posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnym Sędziów okręgu Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej. Należy zaś w tym miejscu zauważyć, że poparcie, jakie poszczególni kandydaci uzyskali w środowisku sędziowskim, jest bez wątpienia ustawową przesłanką oceny kandydata na urząd sędziego, przewidziano ją bowiem w przepisach regulujących tryb postępowania nominacyjnego przed

Radą (art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS). Wyniki głosowania w kolegium i zgromadzeniu ogólnym sędziów właściwego sądu („poparcie środowiska sędziowskiego”) nie wiążą wprawdzie KRS przy dokonywaniu oceny kandydata na wolne stanowisko sędziowskie, jednakże są istotne z punktu widzenia art. 35 ust. 2 pkt 2 ustawy o KRS, gdyż stanowią jedno z ustawowych kryteriów rzutujących na ocenę predyspozycji kandydatów do pełnienia urzędu na obsadzonym stanowisku sędziego. Dlatego też KRS powinna nawet odpowiednio umotywować swój wybór wówczas, gdy dotyczył on osoby, która uzyskała mniejsze poparcie środowiska zawodowego (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 14 stycznia 2010 r., III KRS 24/09, LEX nr 737271; z dnia 15 stycznia 2013 r., III KRS 33/12, LEX nr 1294479 oraz z dnia 15 maja 2013 r., III KRS 197/13, Legalis nr 750374).

Zarzuty odwołującej się, iż ocenie Rady dotyczącej wybranych kandydatów brak wszechstronności, zdaniem Sądu Najwyższego są zatem oparte wyłącznie na subiektywnym odczuciu. Nie ma również racji odwołująca się, podkreślając swoje osiągnięcia oraz twierdząc, że czynią ją one bardziej predysponowaną do wykonywania zawodu sędziego niż wybranych kandydatów. Przykładowo, wynik ukończenia egzaminu kończącego właściwą aplikację, abstrahując od tego, że oboje wybrani przez Radę kandydaci uzyskali na egzaminie sędziowskim oceny jedynie nieznacznie niższe od oceny uzyskanej przez odwołującą się, stanowi tylko jeden z dodatkowych elementów składających się na teoretyczne i praktyczne umiejętności potrzebne do pełnienia urzędu sędziowskiego i mających wpływ na ocenę kwalifikacji kandydata, natomiast z całą pewnością nie jest samodzielnym (a w szczególności określonym w ustawie) kryterium decydującym o takiej ocenie. Podobne znaczenie mają np. wyniki ukończenia studiów, uzyskane stopnie i tytuły naukowe, ukończone studia podyplomowe i szkolenia, reprezentowana w toku wykonywania dotychczasowej pracy i analizowana przez sędziów wizytatorów oraz przełożonych wiedza prawnicza i jej wykorzystywanie w praktyce, a także sposób organizowania pracy i wywiązywania się z obowiązków. Nieuzasadnione jest również, w opinii Sądu Najwyższego, wartościowanie przez odwołującą się aplikacji sądowej w zależności od tego, czy miała ona charakter etatowy, czy też pozaetatowy, gdyż nie może to przesądzać i z całą pewnością nie przesądza poziomu wiedzy prezentowanej po jej ukończeniu. Nie ma też żadnych podstaw do

przyjęcia tezy, że aplikacja oraz egzamin sędziowski przeprowadzone dla większej ilości aplikantów miałyby wpływ na poziom ich wiedzy prawniczej niezbędnej do prawidłowego wykonywania obowiązków sędziowskich. Wypada także podkreślić, iż weryfikacja kwalifikacji poszczególnych kandydatów ubiegających się o stanowiska sędziowskie należy wyłącznie do Rady, a podstaw do twierdzenia, że zostały przekroczone granice swobodnego uznania, nie mogą stanowić odmienne - z natury subiektywne - zapatrywania w odniesieniu do własnych osiągnięć, walorów i przymiotów. W tym stanie rzeczy uchylają się spod kognicji Sądu Najwyższego twierdzenia odwołującej się, że to właśnie ją cechuje najwyższy (spośród wszystkich zgłoszonych kandydatów) poziom kwalifikacji, zaś Rada dokonała pobieżnej i sprzecznej z wynikami materiału dowodowego oceny jego kandydatury.

Podsumowując ten wątek rozważań, Sąd Najwyższy stoi zatem na stanowisku, że zaprezentowana w uzasadnieniu zaskarżonej uchwały ocena kandydatur, wbrew odmiennemu stanowisku odwołującej się, nie narusza art. 35 ust. 2 ustawy o KRS. Jest też wynikiem wszechstronnego rozważenia przez Krajową Radę Sądownictwa wszystkich aspektów sprawy i nie można przypisać jej cech dowolności, która stanowiłaby naruszenie art. 33 ust. 1 ustawy o KRS oraz art. 2 Konstytucji RP. Z tych samych przyczyn nie może być również uzasadniony zarzut naruszenia art. 32 ust. 1 (w kontekście wynikającej z niego zasady sprawiedliwości społecznej, równości wobec prawa i równości traktowania wszystkich przez władze publiczne) oraz art. 60 Konstytucji RP, zwłaszcza że – co już wcześniej zostało podkreślone – przedmiotem ochrony wynikającej z obu tych przepisów jest przede wszystkim formalny aspekt dostępu do służby, a więc związany z przestrzeganiem jednolitych kryteriów i procedur postępowania, a nie sama ocena kwalifikacji czy też wiarygodności danej osoby z punktu widzenia kryteriów stosowanych w ramach tego postępowania. Dokonywana przez Sąd Najwyższy kontrola sądowa nie stwarza natomiast podstaw do wkraczania w zakres kompetencji Krajowej Rady Sądownictwa w tych kwestiach. Należy również zauważyć, że Rada w toku analizowanego postępowania miała za zadanie wskazać i przedstawić Prezydentowi RP z wnioskiem o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w Bielsku-Białej tylko dwóch spośród trzynastu kandydatów, z których większość (w tym także odwołująca się)

posiadała zapewne przymioty świadczące o tym, iż nie tylko spełnia formalne (ustawowe) przesłanki, ale również – przy uwzględnieniu określonych kryteriów oceny – jest merytorycznie przygotowana do objęcia stanowiska, o które się ubiega. Rada dokonywała więc wyboru pomiędzy dobrymi i bardzo dobrymi kandydatami, przy czym kandydatura odwołującej się w żadnym razie nie została przez Radę zdyskwalifikowana, o czym może świadczyć ostateczny wynik głosowania, w którym odwołująca się nie uzyskała wprawdzie żadnego głosu „za”, ale też nikt z głosujących nie oddał głosu „przeciw” jej kandydaturze.

Zaskarżona uchwała, zdaniem Sądu Najwyższego, nie została także podjęta z naruszeniem art. 42 ust. 1 ustawy o KRS. Należy przy tym podkreślić, iż z uwagi na cel, jaki ma spełniać uzasadnienie uchwały, Rada nie miała możliwości szczegółowego omawiania wszystkich dokumentów znajdujących się w materiałach przedstawionych przez kandydatów, co nie oznacza wcale, że dokumenty takie zostały pominięte przy podejmowaniu uchwały. Wypada też zauważyć, że uchwała Rady jest aktem podejmowanym przez organ kolegialny. Wyniki takiego głosowania trudno więc przedstawić w formie uzasadnienia, choćby z tej przyczyny, że nie jest możliwe jednoznaczne ustalenie rzeczywistych intencji głosujących. W takim przypadku kontrola sądowa musi więc ograniczyć się do oceny, czy zachowane były podstawowe reguły proceduralne. Jest to sytuacja podobna do spotykanej w postępowaniu przed sądami administracyjnymi w sprawach zainicjowanych wniesieniem odwołania od decyzji Centralnej Komisji do Spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych w przedmiocie nadania stopnia naukowego i tytułu naukowego, w których sąd administracyjny nie jest kompetentny do merytorycznej kontroli recenzji stanowiących podstawę decyzji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1996 r., III ARN 86/95, OSNAPiUS 1996 nr 21 poz. 315; wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 7 października 1999 r., I SA 813/99, LEX nr 46279; z dnia 22 listopada 2007 r., I SA/Wa 1292/07, LEX nr 433773 i z dnia 30 maja 2008 r., I OSK 212/08, LEX nr 505357 oraz wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z dnia 26 maja 2010 r., I SA/Wa 106/10, LEX/el. 2010, z glosą M. Karpiuka oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 sierpnia 2012 r., III KRS 21/12, LexPolonica nr 6202466).

Kierując się przedstawionymi motywami oraz opierając się na treści art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 3 ustawy o KRS, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji swojego wyroku.